

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss avseende Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen Ds 2023:5

Er beteckning: KN2023/02524

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne ställer sig positiv till de föreslagna ändringarna i minerallagen.

Länsstyrelsen Skåne delar bedömningen att det är angeläget att dubbelprovning undviks och att provningsprocessen förtydligas och förenklas. Detta gäller för så väl sökanden som myndigheterna. Länsstyrelsen Skåne anser vidare att det är lämpligt att sakfrågor som huvudsakligen regleras i miljöbalken även hanteras inom miljöbalksprövningen istället för att utgöra ett processrequisit för provning inom minerallagen.

Oaktat det ovanstående vill Länsstyrelsen Skåne kommentera promemorian i nedanstående stycken.

Avsnitt 1.1 Förslag till lag om ändring i minerallagen

Länsstyrelsen noterar att ändringen i lagtexten genomgående avser en ändring från skrivelsen ”3 och 4 kap. i miljöbalken” till ”3 kap., och 4 kap. 1-7 §§ miljöbalken”. Detta medför att 4 kap. 8 § miljöbalken inte kommer att beaktas vid provning av bearbetningskoncessioner. Detta får anses vara promemorians avsikt och syfte. Däremot utgår även 9 och 10 §§ i 4 kap. miljöbalken. Detta hanteras inte av promemorian och det är oklart om det är författarnas avsikt. En konsekvensanalys av denna ändring saknas.

11.5 Konsekvenser för myndigheter och det offentliga

Författarna gör gällande att ändringen inte kommer att medföra ökade kostnader för länsstyrelserna eller för mark- och miljödomstolarna.

Länsstyrelsen Skåne delar inte denna bedömning. Det är inte enbart antalet mål och ärenden som avgör myndigheternas kostnader. När omfattningen och komplexiteten på målen ökar, ökar också den

arbetsinsats som krävs för handläggningen av varje mål. Detta gäller för så väl domstolarna som prövningsmyndighet som Länsstyrelsen som remissinstans.

Länsstyrelsen ser också en särskild utmaning i att vid en prövning av lokaliseringen av en verksamhet ta ställning till delar, men inte hela, 4 kap. miljöbalken. Så som Länsstyrelsen Skåne förstår promemorian kommer det dock även fortsättningsvis vara möjligt för länsstyrelser och domstolar att pröva en verksamhets lokalisering med beaktandet av 2 kap. 6 § samt 4 kap. 8 § miljöbalken. Detta är av största vikt för en fortsatt god rättstillämpning och ett bevarande av den demokratiska processen. En förutsättning för en sund prövningsprocess är att tillåtligheten inte fastställs innan sakfrågorna hanterats och möjligheten till villkorsreglering avgjorts. Sökandens incitament för att ta fram tillräckliga undersökningar och föreslå acceptabla villkor är låg om tillståndet redan har avgjorts. Därför måste det vara tydligt för sökanden att det, oaktat att bearbetningskoncession beviljats, finns utrymme för prövningsmyndigheten att neka miljötillstånd med beaktande av bland annat att verksamhetens lokalisering är olämplig av miljö- och hälsoskäl.

Avsnitt 11.6 Konsekvenser för företag

Länsstyrelsen anser att ändringen inte nödvändigt leder till en kortare tid mellan inlämnad ansökan om tillstånd till bearbetningskoncession och ett lagakraftvunnet tillstånd enligt miljöbalken. Tiden för handläggningen som sådan kommer inte att minska för att den flyttas till en annan myndighet. Då det endast är 11 % av alla ärenden för vilket Natura 2000-tillstånd krävs får förändringen antas ha en relativt marginell påverkan på respektive prövningsprocess.

Länsstyrelsen finner det problematiskt att promemorians senare kapitel förbiser att även inledande ingrepp kan behöva underkastas prövning enligt 7 kap 28 a § miljöbalken. Med anledning av detta är det inte en given konsekvens av den föreslagna förändringen att Natura 2000-prövning endast kommer att behöva ske en gång under etableringen av en gruva. Denna oklarhet ökar risken för att det dels uppstår förseningar i prövningsprocessen, dels att bolagen begår misstag som resulterar i svårsläkt påverkan på naturmiljön, och dels att sådana misstag medför att Sverige inte uppfyller sina förpliktelser mot EU med avseende på bevarandet av naturmiljön inom utpekade områden.

En fördel med att 4 kap. 8 § miljöbalken aktualiserats redan vid prövningen av bearbetningskoncessionen är att bolagen har fått ta del av Länsstyrelsens synpunkter rörande Natura 2000 i ett tidigt skede. Detta ökar i någon mån förutsägbarheten i prospekteringen i sin helhet. Med den nu föreslagna ändringen kan bolagen komma att få ta del av

Länsstyrelsens synpunkter relativt sent. Detta gäller både synpunkter på tillåtligheten samt på de undersökningar och utredningar som bolaget behöver vidta för prövningen. Då undersökningar av naturmiljö ofta är årstidsberoende kan sena besked leda till att processen i värsta fall kan försenas med ett år.

På så sätt befarar Länsstyrelsen att förändringen inte kommer att medföra den lättad avseende tid och finansiering av undersökningar som promemorian förespeglar.

Allmänna synpunkter

Det vore önskvärt för så väl sökanden som närboende och övriga sakägare att det tydliggjordes ytterligare vilken prövningsram som tillämpas för respektive prövningsprocess, då bedömningsunderlaget är mycket likartat. Detta hade sannolikt undanröjt oro och oklarheter samt onödiga överklaganden från sakägare samt kunnat effektivisera sökandens framtag av underlag. Det finns exempelvis en risk att överklaganden inkommer avseende påverkan på arter som omfattas av Natura-2000 redan vid koncessionen om det inte tydligt framgår på ett för lekmän begripligt sätt att detta kommer att prövas i senare skede. Överklagningar är ett moment som typiskt sätt förlänger processer och tar mycket resurser från så väl myndigheter som verksamhetsutövare och onödiga sådana bör undvikas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Anneli Hultén med miljöhandläggare Lisbet Neil Stephens som föredragande. I handläggningen har också Lilian Thurfjell, miljöhandläggare och Charlotte Jönsson, naturhandläggare medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.